

ALEKSANDR BLOK

NEPAŽĪSTAMOJI

Vertējas nežinomas

Portrete buvo atvaizduota iš tikrųjų nepaprasto grožio moteris. Ji buvo nufotografuota su juoda šilkinė suknia, labai paprasta ir dailia: plaukai, matyt, tamsiai rusvi, buvo sušukuoti paprastai, kaip namie; akys tamsios, gilios, kakta susimęsčiusi, veido išraiška aistringa ir tarytum išdidi. Iš veido ji buvo truputį liesa, galbūt ir išblyškusi...

Dostojevskis „Idiotas“

- O iš kur sužinojote, jog tai aš? Kur jūs mane anksčiau matėte? Kas gi čia, iš tikrųjų, aš tartum jį esu kažkur mačiusi?..

- Aš jus irgi tarytum esu matęs kažkur?

- Kur? Kur?

- Aš jūsų akis tarytum kur būčiau matęs... bet negali būti! Tai tik taip... Aš čia niekuomet nesu buvęs. Galbūt sapne...

Dostojevskis „Idiotas“

VEIKĖJAI

Nepažįstamoji

Žydrasis

Astrologas

Poetas

Smuklės ir svetainės lankytojai

Du kiemsargiai

PIRMAS REGĖJIMAS

Nedidelė gatvės smuklė. Mirkčioja baltai matine šviesa acetileno žibintas su įlenktu gaubtuvėliu. Sienų apmušaluose pavaizduoti visiškai vienodi laivai su didžiulėmis vėliavomis. Jie nosimis skrodžia mėlynus vandenį. Už durų, kurios dažnai atsiveria, įleidamos lankytojus, ir už didžiulių langų, papuoštų vijokliais, plaukia praeiviai su kailiniais ir merginos su skarelėmis – krintant žydram vakaro sniegui.

Už prekystalio, ant kurio pastatyta statinė su gnomo atvaizdu ir užrašu „Alaus bokalas“, - dvejetas visiškai vienas į kitą panašių vyrų: abudu su kuodais ir sklasytais, dėvi žalias prijuostas: tik šeimininko ūsai nukarę, o jo brolio, kelnerio, ūsai užsiritę. Greta vieno lango prie staliuko sėdi girtas senis – gyvas Verlenas, prie kito – beūsis išbalęs žmogus – gyvas Hauptmanas. Keletas girtų kompanijų.

Pokalbis pirmoje kompanijoje.

PIRMAS. Pirkau šiuos kailinius už dvidešimt penkis rublius. O iš tavęs, Saška, nuplėšiu nemažiau kaip trisdešimt.

ANTRASIS (*tvirtai, įsižeidęs*). Melagis gi tu... Sugalvojo mat! Aš tau...

TREČIASIS (*ūsuotas, šaukia*). Nutilkit! Nesikeikit! Dar buteliuką, mielas.

Kelneris pribėga. Girdėti, kaip kliuka alus. Visi tyli. Vienišas lankytojas pakyla iš kampo ir netvirtu žingsniu eina link prekystalio. Ima graibyti blizgančiame inde, kur sudėti virti vėžiai.

ŠEIMINKAS. Dovanokite, pone. Šitaip negalima. Jūs mums visus vėžius rankomis nučiupinėsite. Niekas nenorės valgyti.

Lankytojas mykdamas pasitraukia.

Pokalbis antroje kompanijoje.

SEMINARISTAS. Na ir šoko jinai, mielas drauguži, pasakysiu tau, tarsi dangaus būtybė. Rodos, paimčiau ją už baltų rankelių ir tiesiog į lūpeles, pasakysiu tau, pabučiuočiau...

SUGEROVAS (*spigiai kvatoja*). Žiūrėk, koks mūsų Vasinka, užsisvajojo, išraudo lyg aguonos žiedas! O ką ji tau už meilę, a? Už meilę ką ji? A?..

Visi spigiai kvatoja.

SEMINARISTAS (*visiškai išraudęs*). Ir pasakysiu tau, mielas drauguži, negražu šaipytis. Taigi, paimčiau ją ir nuneščiau tolyn nuo nekuklių žvilgsnių, ir gatvėje ji šoktų prieš mane ant balto sniego... lyg paukštė skraidytų. Ir iš kurgi man sparnai atsirado, pats nulėkčiau paskui ją viš baltų sniegynų...

Visi kvatoja.

ANTRASIS SUGEROVAS. Tu, Vaska, žiūrėk, taji, pirma vėže nelabai palėksi...

PIRMASIS SUGEROVAS. Per šaltelį lengviau tau būtų, o tai su savo mieląja į patį purvyną pataikysi.

ANTRASIS SUGĖROVAS. Svajotojas.

SEMINARISTAS (*visiškai apdujęs*). E, mielieji bičiuliai, seminarijoje nesimokę, pasakysiu jums, švelnių jausmų nesuprantat. Beje, gerai būtų dar alučio...

VERLENAS (*garsiai murma pats sau*). Kiekvienam savo. Kiekvienam savo...

Hauptmanas rodo kelneriui reikšmingus ženklus. Įeina rudas vyriškis ir mergina su skarute.

MERGINA (*kelneriui*). Butelį porterio. Miša (*greitakalbe toliau pasakoja vyriškiui*)... vos tik ji, mielasis, išėjo, žiū – užmiršusi šeiminką alum pavaišinti. Grįžta, o jis jau komodą atsidaręs ir rausiasi, viską išvertė, viską išvertė, galvojo – negreit sugrįš... Ji, mielasis mano, šaukti, o jis, mielasis mano, stengiasi jai burną užčiaupti. Na, vis dėlto atbėgo šeiminkė ir kad ims pati šaukti, dar ir kiemsargį pasikvietė: tuojau jį, mielasis mano, į nuovadą... (*Staiga nutraukia*) Duok dvigrivinį.

Vyriškis paniūręs išima pinigą.

MERGINA. Ar tau gaila?

VYRIŠKIS. Gerk ir burną užverk.

Tyli. Geria. Įbėga jaunuolis ir džiaugsmingai puola prie Hauptmano.

JAUNUOLIS. Kostia, bičiuli, ji prie durų laukia!..

HAUPTMANAS. Puiku, Tepasivalbios dar. Išgerkim.

VERLENAS (*garsiai murma*). Ir visiems žmonėms – savas užsiėmimas... Ir kiekvienam – savi rūpesčiai.

Įeina poetas. Pašaukia kelnerį.

POETAS. Pavaišinti jus?

KELNERIS. Didelė garbė, meldžiamasis... Su įžymia asmenybe, meldžiamasis...

Nubėga atsinešti alaus. Poetas išsitraukia užrašų knygelę. Tyla. Acetilenas šnypščia. Traška riestainiai.

Kelneris atneša poetui alaus butelį ir atsisėda ant kėdės kraščiuko priešais jį.

POETAS. Jūs tik paklausykit. Klaidžioti gatvėm, gaudyti negirdėtų žodžių nuotrupas. Paskui – ateiti štai čia ir atverti savo sielą. Prisiplakusiam asmeniui.

KELNERIS. Nesuprantama, meldžiamasis, bet labai įmantru, meldžiamasis...

Pašoka nuo kėdės ir bėda ten, kur kviečia lankytojas.

Poetas rašo knygelėje.

MERGINA (*niūniuoja*). Ją myliu aš karštai...

O jinai man už tai...

Kelneris grįžta pas Poetą.

POETAS (*geria*). Regėti daugybę moteriškų veidų. Šimtus akių, didelių ir gilių, mėlynų, tamsių, šviesių. Siaurų, kaip lūšies akys. Atvertų plačiai, kūdikiškai. Mylėti jas. Trokšti jų. Negali būti žmogaus, kuris nemylėtų. Ir jūs turite jas mylėti.

KELNERIS. Klausau, meldžiamasis.

POETAS. Ir šioje žvilgsnių liepsnoje, šiame žvilgsnių sūkury netikėtai iškyla, tarsi pražysta žydrame sniege – vienas veidas: vienintelis iš tikro puikus Nepažįstamosios veidas po tankiu, tamsiu vualiu... Štai supasi skrybėlės plunksnos... Štai siaurutė ranka, aptempta pirštine, prilaiko šlamančią suknią... Štai jinai iš lėto praeina... praeina jinai...

Godžiai geria.

VERLENAS. Ir viskas praeina. Ir kiekvienam – savo rūpestis.

SEMINARISTAS (*besipinančiu liežuviu*). Ir šoko ji, pasakysiu jums, kaip dangaus angelas, o jūs, velniai ir plėšikai, neverti nė jos mažojo pirštelio. Beje, išgerkim.

SUGĖROVAS. Svajotojas. Dėl to ir geri. Ir visi mes – svajotojai. Pabučiuok mane, drauguži.

Apsikabina.

SEMINARISTAS. Ir niekas jos taip nemylės kaip aš. Ir pragyvensim mes ant balto sniego savo liūdną gyvenimą. Ji – šoks, o aš – ryla grosiu. Ir nulėksim. Ir ligi pat sidabrinio mėnulio nulėksim. Ir tenai, po velnių, pasakysiu jums, negalėsite kišti, mieli draugužiai, savo kvailų, nešvarių nosių. Ir vis tiek aš jus labai myliu ir didžiai vertinu. Kas iš vieno butelio negers, tas draugystėj nesutars.

Visi kvatoja.

SUGĖROVAS. Na ir Vaska! Sklandžiai tau išeina! Pasibučiuokim, drauguži.

JAUNUOLIS (*Hauptmanui*). O vis dėlto užteks. Kodėl gi ji turi šaltyje šitiek laukti? Sušals visiškai. Kostia, brolau eime.

HAUPTMANAS. Liaukis. Jeigu moteriai visada nusileisi, iš vyro nieko neliks – spjauk tokiam į snukį, ir kriukis. Tegu pasivalkios, o mes dar pasėdėsime.

Jaunuolis paklūsta. Visi lankytojai geria ir girtėja. Žmogus su gelsvu nudriskusiu paltu, iki šiol sėdėjęs atskirai, pakyla ir kreipiasi į garbingą kompaniją su pagarba.

ŽMOGUS SU PALTU. Mano ponai. Turiu nedidelį daiktėlį – labai vertingą miniatiūrą. (*Išsitraukia iš kišenės kamėją*) Štai, meldžiamieji, ar nenorėtumėt: vienoje pusėje – emblema, o kitoje – maloni dama su tunika ant žemės rutulio sėdi ir virš šio rutulio skeptrą laiko: girdi, nusilenkit ir pakluskit – ir daugiau nieko!

Visi pritariamai juokiasi. Keletas prieina ir ima žiūrėti kamėją.

POETAS (*apsvaigęs*). Amžina pasaka. Tai – Jinai – Pasaulio Valdovė. Ji laiko krivūlę ir valdo pasaulį. Visi mes ja žavimės.

ŽMOGUS SU PALTU. Pasiruošęs patarnauti rusų inteligentams. Pigiai parduosiu, nors įsigyti nebuvo pigu, bet, kaip sakoma, iš draugystės. Matau, kad mėgėjas. Na, sukirskime rankas.

*Poetas paduoda jam monetą. Paima kamėją, apžiūrinėja. Žmogus su paltu sėdasi į savo vietą.
Kalbasi tik du sėdintieji prie savo staliuko.*

PIRMASIS (*paima humoristinį žurnalą*). O dabar atėjo metas pasilinksminti. Na, Vania, paklausyk (*iškilmingai atverčia žurnalą ir skaito*): „Besimylintieji sutuoktiniai. Vyras: Tu, meilute, užėik šiandien pas motušę ir paprašyk...“

Iš anksto pašėlusiai kvatoja.

ANTRASIS. Matai, velniai, griebtų, kaip šauniai!

PIRMASIS (*toliau skaito*). „ir paprašyk... kad ji padovanotų Katenkai lėlę...“

Siaubingai kvatoja.

PIRMASIS (*skaito*). „Žmona: Ką tu, meiluti! Katenkai netrukus dvidešimt sukaks. (*Nuo juo vos begali skaityti*) Jai ne lėlę, o jaunikį reikėtų padovanoti.“

Griausmingas juokas.

ANTRASIS. Ir šauniai gi!

PIRMASIS. Kaip sakoma, sukirto.

ANTRASIS. Velniai juos griebtų, šmaikščiai rašo.

Ir vėl vienišas lankytojas graibo inde. Jis traukia raudonus vėžius už žnyplių. Palaiko ir padeda. Ir vėl jį šeimininkas nuveja.

POETAS (*apžiūrinėja kamėją*). Amžinas sugrįžimas. Vėl Ji apglėbs žemės rutulį. Ir vėl mes paklusime Jos žavesiui. Štai ji suka ratu su savo žėrinčia krivūle. Štai Ji suka mane... Ir aš sukuosi drauge su Ja... Žydrum... vakariniam sniegui krentant...

SEMINARISTAS. Šoka... Šoka... Aš suku rylą, o jinai – į rylos taktą. (*Daro girtus judesius, tarytum ką gaudytų*). Štai nepagavau... vėl nepagavau... bet ir ne jums, velniai, pagauti, jeigu aš ir nepagaunu...

Iš lėto, iš lėto ima suktis smuklės sienos. Lubos pasvyra, viena jų pusė kyla aukštyn ir sminga į begalybę. Laivai ant sienų apmušalų, rodos, plaukia artyn, bet niekaip negali priplaukti. Žmogus su paltu, jau prie kažko pritapęs, šaukia pro neaiškų klegesį.

ŽMOGUS SU PALTU. Ne, meldžiamasis, aš mėgėjas! Mėgstu aštrų sūrį, žinote, tokį apvalainą! (*Rankomis nubrėžia apskritimą*) Užmiršau pavadinimą.

PAŠNEKOVAS (*abejodamas*). O jūs ragavote?

ŽMOGUS SU PALTU. Ką ragavau? Jūs manote, kad ne? Aš ir rošeforo valgęs!

PAŠNEKOVAS (*po kuriuo supasi kėdė*). O žinote... Liuksemburgo... taip neskaniai kvepia... ir kruta, kruta... (*čepsi lūpomis ir judina pirštus*)

ŽMOGUS SU PALTU (*lyg pagautas įkvėpimo, atsistoja*). Šveicarų... Štai koks, meldžiamasis!

Sprigteli pirštais.

PAŠNEKOVAS (*mirksi ir abejoja*). Na, šituo nenustebinsit...

ŽMOGUS SU PALTU (*garsiai, lyg iš šautuvo*). Bri!

PAŠNEKOVAS. Na jau, na jau... žinote...

ŽMOGUS SU PALTU. Ką žinote?

Pašnekovas priblokštas.

Viskas sukasi, rodos, tuoj apvirs. Laivai ant sienų apmušalų plaukia, taškydami mėlynuose vandenyse purslus. Valandėlę atrodo, kad viskas apsisvertė aukštyn kojomis.

VERLENAS (*murma*). Ir viskam savo eilė... Ir visiems laikas eiti namo...

HAUPTMANAS (*rėkia*). Kekšė jinai, tegul sau ir valkiojasi! O mes išgersim!

MERGINA (*dainuoja vyriškiui į ausį*). Sudie, mielasio mano...

SEMINARISTAS. Snaigės šoka. Ir mes šokam. Ryla rauda. Ir aš raudu. Ir mes visi raudam.

POETAS. Mėlynas sniegas. Sukasi. Minkštai krenta. Mėlynos akys. Tankus vualis. Iš lėto praeina Jinai. Dangus atsivėrė! Ateik! Ateik!

Visa smuklė kažkur tarsi prasmenga. Sienos prasiskiria. Pro visai persikreipusias lubas atsiveria dangus – žemiškas mėlynas, šaltas. Žydruose žiemos snieguose pasirodo –

ANTRASIS REGĖJIMAS

Tas pats vakaras. Galugatvis miesto pakraštyje. Už paskutiniųjų namų staiga atsiveria plati perspektyva: tamsus tuščias tiltas per didelę upę. Abiejose tilto pusėse snaudžia tylūs laivai su signalinėmis šviesomis. Anapus tilto šauna begalinė, lygi kaip strėlė alėja, įrėmintą žibintų vėrinio ir nuo šerkšno baltų medžių. Ore plazdena ir kibirkščiuoja snaigės.

ASTROLOGAS (*ant tilto*). Naktis žvaigždėta dyvinai.

O žvilgsnio – tiktai du sparnai.

Tačiau skaičiuot žvaigždes sunku –

Virš Paukščių Tako – daug ūkų,

Ir žvilgsnį ūkas apvelka...

Bet ką ten girtą atvelka?

Dvejetas kiemsargių už parankių tempia girtą Poetą.

ĮTŪŽĘ KIEMSARGIAI. Jis – dažnas svečias smuklėj tok,

Su juo susitvarkysim tuoj!

Ei, Vanka, sprigto negailėk!

Ei, Vanka, į pašonę pliek!

Tempia Poetą toliau.

ASTROLOGAS. Štai užteka žvaigždė nauja,

Pražysta tartum lelija,

Tamsiam, nykiam vandenyje,

Taip pat gali regėti ją.

Ak, krenta, krenta įtai jinai...

Nukrisk čionai! Čionai! Čionai!

Dangumi, iš lėto, brėždama lanką, leidžiasi žemyn ryški ir sunki žvaigždė. Tą patį mirksnį tiltu ateina puiki moteris juodais rūbais, žvelgianti nustebusiomis, plačiai atmerktomis akimis. Viskas tampa pasakiška – tamsus tiltas ir snūduriuojantieji žydri laivai. Nepažįstamoji sustingsta ties tilto turėklais, blyškiai tebešvytėdama kaip tada, kai leidosi padange. Amžinai jaunas sniegas gaubia jos pečius, supa liemenį. Ji lūkuriuoja tarsi statula.

Toks pat ŽYDRASIS, kaip ir jinai žengia ant tilto iš tamsos alėjos. Taip pat sniegu padengtas. Taip pat gražus. Jis plazda kaip tyli mėlyna liepsna.

ŽYDRASIS. Švytresy nakties ištirpstanti,

Veidą į mane atsuk.

Tu sniegu tyliuoju dvelkianti,

Lengvą snaigę dovanok.

Ji pasuka akis į Jį.

NEPAŽIŪSTAMOJI. Akys – žvaigždės tyliai mirštančios,

Pasiklydę kelyje.

Aš tavęs, lengvai beplazdančio,

Laukiau, laukiau taip ilgai.

Jo žydras apsiaustas nusagstytas sniego žvaigždėmis.

ŽYDRASIS. Tavo mėlyje šaltam

Daug žvaigždžių.

Plieno rankoj šviesų kardą

Aš laikau.

NEPAŽIŪSTAMOJI. Plieno rankoj šviesų kardą

Tu nuleisk,

Mano mėlyje šaltam

Tiek žvaigždžių!

Žydrasis snūduriuoja blyškioje šviesoje. Jo apsiausto fone žiba spindulys, tarsi jis remtųsi į kardą.

ŽYDRASIS. Slinko šimtmečiai tartum sapnai.

Žemėj laukiau tavęs aš ilgai.

NEPAŽJSTAMOJI. Skrido šimtmečiai mirksniu greitu,

Aš žvaigžde erdvėmis keliavau.

ŽYDRASIS. Ir manajam žydram apsiauste

Žaidė tavo šviesos atspindys.

NEPAŽJSTAMOJI. Tu žiūrėjai man į akis.

Ar dažnai tu į dangų žvelgi?

ŽYDRASIS. Aš pakelti akių negaliu:

Tave, krintančią, vien tematau.

NEPAŽJSTAMOJI. Gali tu man žemiškus tarti žodžius?

Kodėl visas tu žydras esi?

ŽYDRASIS. Aš į dangų žiūrėjau be galo ilgai:

Štai kodėl mano akys ir rūbai žydri.

NEPAŽJSTAMOJI. Kas tu?

ŽYDRASIS. Poetas.

NEPAŽJSTAMOJI. Apie ką tu rašai?

ŽYDRASIS. Apie tave.

NEPAŽJSTAMOJI. Ar lauki seniai?

ŽYDRASIS. Daugelį amžių.

NEPAŽJSTAMOJI. Tu gyvas ar ne?

ŽYDRASIS. Nežinau.

NEPAŽJSTAMOJI. O jaunas tu?

ŽYDRASIS. Aš gražus.

NEPAŽJSTAMOJI. Nupuolus-mergelė žvaigždė

Žemiškų trokšta kalbų.

ŽYDRASIS. Vien mįslėmis žodžius terandu

Iškilingai kalbėti temoku.

NEPAŽJSTAMOJI. Tu vardą mano žinai?

ŽYDRASIS. Ne, nežinau – ir geriau nežinot.

NEPAŽJSTAMOJI. Regi tu mano akis?

ŽYDRASIS. Regiu. Tarsi žvaigždės jos.

NEPAŽJSTAMOJI. Mano liemenį grakštų regi?

ŽYDRASIS. Taip. Žavinga esi.

Jos balse pabunda žemiška aistra.

NEPAŽJSTAMOJI. Ar nori apglėbti mane?

ŽYDRASIS. Aš tavęs ir paliest nedirštu.

NEPAŽJSTAMOJI. Mano lūpas, jei nori, paliesk.

Žydrojo apsiaustas plazda, pradingdamas sniege.

NEPAŽJSTAMOJI. Ar žinai, kas aistra?

ŽYDRASIS (*tyliai*). Mano kraujas tylus.

NEPAŽJSTAMOJI. Ar tu vyną geri?

ŽYDRASIS (*dar tyliau*). Žvaigždžių gėrimui – nieks neprilygs.

NEPAŽJSTAMOJI. Ar myli tu mane?

Žydrasis tyli.

NEPAŽJSTAMOJI. Kraujas dainuoja many.

Tyla.

NEPAŽJSTAMOJI. Širdis prisipildė nuodų.

Aš lieknesnė už jūsų dukras,

Aš gražesnė už jūsų damas,

Aistringesnė – už jūsų marčias.

Žydrasis snaudžia, visas nubarstytas sniegu.

NEPAŽJSTAMOJI. Jūsų žemė be galo puiku!

Žydrojo daugiau nebematyti. Pakilo melsvas sniego stulpas, ir, rodos, toje vietoje nė nebuvo nieko.

Užtat pro Nepažįstamąją praeina ponas, pakelia katiliuką.

PONAS. Su kuo jūs kalbėjotės čia?

Juk nieko aplink nematyti.

Skambėjo jūsų balsas žavus

Tuščioj erdvėj...

NEPAŽJSTAMOJI. Kur jisai?

PONAS. O taip, be abejo, čia

Juk laukėt kažko nūnai!

Atleiskit – paklausti drjstu,

Kas gi jūsų bičiulis tasai?

NEPAŽJSTAMOJI. Jis buvo gražus. Apsivilkęs žydrai.

PONAS. O romantika moters širdies!

Net ir gatvėj regite jūs

Vyriškius, kurie dėvi žydrai!

Kuo jis buvo vardu?

NEPAŽJSTAMOJI. Jis vadino save poetu.

PONAS. Aš poetas taip pat! Aš poetas taip pat!

Bent jau tuokart, kada žvelgiu

Į tavo žavingas akis,

Aš kupletą galėčiau sudėt:

„Ak, kokia tu graži!“

NEPAŽJSTAMOJI. Ar norėtum mylėti mane?

PONAS. O taip! Ir netgi mielai.

NEPAŽJSTAMOJI. Ar gali apkabinti mane?

PONAS. Norėčiau žinot, kodėl

Nenorėčiau tavęs apkabint?

NEPAŽJSTAMOJI. Ir, lūpas bučiuodamas, tu

Glamonėsi mane?

PONAS. Eime, mano gražuole!

„Aš viską padarysiu, ką man liepsi!“

Taip Šekspyras pasakė kadais...

Tu dabar įsitikint gali,

Kad poezija man artima!

Nepažjstamoji klusniai jam paduoda savo ranką.

PONAS. O kuo tu vardu?

NEPAŽJSTAMOJI. Palauk.

Leisk prisimint. Tarp žvaigždžių,

Danguje, aš bevardė buvau...

Bet čia, šioj žemėj melsvoj,
Patinka man vardas – „Marija“...
„Marija“ – vadinki mane.

PONAS. Kaip sau nori, mano gražuole.

Juk man tereikia žinot,
Ką turėsiu kuždėti nakčia.
*Nuveda Nepažįstamąją už parankės. Jų pėdsakus užpusto žydras sniegas.
Astrologas vėl ant tilto. Jam liūdna. Ištiesia rankas į dangų. Pakelia akis.*

ASTROLOGAS. Nebėr jau žavingos žvaigždės!

Melsvoji bedugnė tuščia!
Aš pamečiau ritmą
Astralinių savo giesmių!
Nuo šiol ėmė ausį man rėžt
Blyškių šviesulių giesmė!
Ir savo bokšte nūnai
Pažymėsiu liūdna ranka
Ritinėliuos ilguos,
Kad nukrito šviesiausia žvaigždė...
Ir pavadinsiu ją tylomis
Vardu tolimuoju,
„Marija“ – jos vardas tebus.
Pageltusiuos ritiniuos
Išvedžios raides
Vieniša mano ranka:
„Puolė Marija – žvaigždė.
Nežiūrės man daugiau į akis.
Astrologas – toks vienišas jis!“

Tyliai rauda. Poetas pakyla ant tilto iš alėjos.

POETAS. Užkeikiu jus visais šventais!

Ir jūsų liūdesio vardu!
Ir jūsų nuotaika, beje

Jeigu iš viso turit ją!
Sakykit, ar lankės čionai
Aukšta moteris rūbais juodais?

ASTROLOGAS. Žmonės šiukštieji! Palikit mane,
Kai puolė mano žvaigždė,
Aš moterų nebematau.

POETAS. Jūsų širdgėlą suprantu.
Vienatvėj ir aš gyvenu.
Jūs tikriausiai poetas kaip aš.
Ar nematėt žydruos snieguos
Nepažįstamosios keistos?

ASTROLOGAS. Neatmenu. Daugel žmonių
Pro šalį praėjo, ir aš
Negalėjau jūsiškės pažint...

POETAS. Jei būtumėt matęs ją,
Nublanktų jūsų žvaigždė!

ASTROLOGAS. Ne jums kalbėt apie žvaigždes:
Per daug lengvapėdiškas jūs.
Ir prašyčiau nosies ilgos
Į profesiją mano nekišt.

POETAS. Aš pakelsiu įžeidimus!
Patikėki, ir aš nemažiau
Pažemintas esu...
O, jei ne girtumas tas,
Būčiau ėjęs jai iš paskos!
Bet dvejetas tempė mane,
Kai ją pastebėjau aš...
Paskui pusnin nuvirtau,
Atbudęs prisiminiau, kad
Jos pėdas užpustė pūga!

ASTROLOGAS. Pro miglas prisimint imu

Nelabai malonius dalykus.
Jus iš tikro vedė: sprigtus
Kirtinėjo ir stumdė piktai,
Ir pynėsi kojos jums...
Paskui, lyg pro sapną menu,
Kaip ant tilto pakilo dama,
Žydras ponas priėjo prie jos...

POETAS. Žydras ponas... O ne!

ASTROLOGAS. Nežinau, apie ką jie kalbėjo tenai.

Aš į juos nežiūrėjau daugiau.
Paskui jie nuėjo turbūt...
Aš labai užsiėmęs buvau...

POETAS. Ir pėdas užpustė pūga!..

Daugiau nesutiksiu aš jos!
Taip susitikti lemtis
Leidžia tik vienąkart...

Abu rauda, krintant žydram sniegui.

ASTROLOGAS. Ar verta dėl to raudot?

Gilesnė mano gėla:
Astralinį ritmą pamečiau aš!

POETAS. Aš pamečiau ritmą širdies.

Manau, kad šitai – svarbiau!

ASTROLOGAS. Jrašys ritinuos liūdesys:

„Nupuolė žvaigždė – Marija!“

POETAS. Vardas puikus: „Marija“!

Kartosiu aš eilėmis:
Kur ji, Marija?
Nėr žvaigždžių danguje.“

ASTROLOGAS. Bet jūsų gėla praeis –

Tik reikia eiles jums rašyt
Kiek galima ilgesnes!

Dėl ko gi tada raudot?

POETAS. O jums, astrologe užteks

Savo ritiniuose

Studentų labai įrašyt:

„Nupuolė žvaigždė – Marija!“

Abu liūdni, krintant žydram sniegui. Pradingsta jame. Ir sniegas liūdi. Jis jau uždengė ir tiltą, ir laivus. Jis užtiesė baltas užuolaidas ant medžių, ant namų sienų, ant telegrafo laidų. Ir žemė, ir upės tolimos apsigobė baltomis užuolaidomis, ir todėl viskas balta, išskyrus signalines laivų šviesas ir apšviestus namų langus. Sniego užuolaidos darosi vis tankesnės. Jos, atrodo, priartėja viena prie kitos. Iš lėto pasirodo –

TREČIASIS REGĖJIMAS

Didžiulis svetainės kambarys baltomis sienomis, ant kurių ryškiai dega elektros lemputės. Durys į prieškambarį atvertos. Švelnus skambutis dažnai pranešinėja apie ateinančius svečius. Ant sofų, krėslų ir kėdžių jau sėdi šeimininkai ir svečiai: namų šeimininkė – senyva dama, tarytum prarijusi mietą: priešais ją – pintinė su biskvитаis, vaza su vaisiais ir puodelis garuojančios arbatos; kitoje stalo pusėje – kurčias kvailo veido senukas gromuliuoja ir siurbčioja. Jaunuoliai, apsilikę nepriekaištingais smokingais, vieni šnekučiuojasi su damomis, kiti – būriais susimetę kampuose.

Beprasmiškų šnekų gaudesys.

Namų šeimininkas sutikinėja svečius prieškambaryje ir kiekvienam iš pradžių mediniu balsu šūkteli: „A-a-a!“, o paskui pasako kokią nors banalybę. Šiuo metu jis irgi tuo užsiėmęs.

NAMŲ ŠEIMININKAS (prieškambaryje). A-a-a! Na, ir apsitūlojote, jūs, širdele!

SVEČIO BALSAS. O ir šaltis, pasakysiu jums! Kailiniai – ir tie negelbsti.

Svečias nusišnypščia nosį. Kadangi pokalbis svetainėje kažkodėl baigėsi, girdėti, kaip šeimininkas konfidencialiai kalba svečiui.

ŠEIMININKAS. O kur siūdinotės?

SVEČIAS. Pas Ševalje.

Iš už durų kyšo šeimininko surduto skvernai. Šeimininkas apžiūrinėja kailinius.

ŠEIMININKAS. O kiek užmokėjote?

SVEČIAS. Tūkstantį.

Šeimininkė, norėdama nukreipti kalbą, šaukia.

ŠEIMININKĖ. Cher Ivanai Pavlovičiau! Eikite šian greičiau! Tik jūsų ir telaukėme! Štai Arkadijus Romanovičius mums šiandien prižadėjo padainuoti!

Arkadijus Romanovičius, eidamas prie Šeimininkės, daro įvairius gestus, kurie turi parodyti, kad jis apie save nėra itin geros nuomonės. Šeimininkė gestai stengiasi jam parodyti, jos jis klysta.

JAUNUOLIS ŽORŽAS. Visiška kvailė tavo Serpantini, Miša. Taip šokti, kaip ji vakar šoko, vadinasi – visiškai neturėti gėdos.

JAUNUOLIS MIŠA. Tu, Žoržai, nieko nesupranti! Aš tikrai įsimylėjęs. Tai – ne daugeliui. Atmink – jos figūra visiškai klasikinė – rankos, kojos...

ŽORŽAS. Aš ten ėjau, norėdamas menu pasigėrėti. Į kojeles aš galiu ir kitoje vietoje paspoksoti.

ŠEIMININKĖ. Apie ką jūs ten, Georgijau Nikolajevičiau? Ak, apie Serpantini! Koks siaubas, tiesa? Visų pirma – interpretuoti muziką – jau vien tai – akiplėšiška. Aš taip nepaprastai mėgstu muziką ir jokių būdu, jokių būdu neleisiu, kad iš jos būtų tyčiojama. Ir dar – šokti be kostiumo – tai jau... tai jau nežinau kas! Aš išsivedžiau savo dukrą.

ŽORŽAS. Visišškai su jumis sutinku. O šit Michailas Ivanovičius – kitokios nuomonės...

ŠEIMININKĖ. Ką jūs, Michailai Ivanovičiau! Man rodos, kad negali būti dviejų nuomonių! Aš suprantu, jaunuoliai linkę susižavėti, bet viešame koncerte... kada kojomis bandoma pavaizduoti Bachą... Aš pati muzikė... nepaprastai mėgstu muziką... Kaip sau norite...

Senis, sėdįs priešais Šeimininkę, netikėtai ir paprastai išpyškina.

SENIS. Vienišieji namai.

Toliau siurbčioja arbatą ir gromuliuoja biskvitus. Šeimininkė rausta ir kreipiasi į vieną iš damų.

MIŠA. Ak, Žoržai, visi jūs nieko nesuprantat! Argi tai muzikos interpretacija? Serpanini pati – įsikūnijusi muzika. Ji plaukia garsų vilnimis ir, rodos, pats imi plaukti paskui ją. Nejaugi kūnas, jo linijos, jo harmoningi judesiai – patys savaime nedainuoja, kaip garsiai? To, kas iš tikro jaučia muziką, ji neįžeis. Jūsų abstrakti pažiūra į muziką...

ŽORŽAS. Svajotojas! Įsivažiavo. Prasimanai kažkokias teorijas ir nieko nematai, nieko negirdi. Apie muziką aš netgi nieko nekalbu, ir man galų gale nusispjaut! Ir man būtų labai malonu visa tai pamatyti atskirame kambaryje. Bet sutik, nepaskelbti afišoje, kad Serpanini bus apsisupusi tik viena skiaute, - reiškia visus pastatyti į nepatogiausią padėtį. Jeigu aš būčiau žinojęs, nebūčiau ten nusivedęs savo sužadėtinės. (*Miša išsiblaškęs graibo po pintinėle su biskvituais*) Klausyk, neliesk biskvitų. Juk šlykštu valgyti, kada viskas nučiupinėta. Žiūrėk, kaip į tavo spokso pusseserė. Tai vis dėl to, kad tu išsiblaškęs. Ech, svajotojai.

Miša sutrikęs mykdamas pasitraukia į kitą kampatį.

SENIS (*netikėtai, Šeimininkei*). Nina, sėdėk ramiai! Ant nugaros suknelė atsisėgė.

ŠEIMININKĖ (*paraudusi*). Na, užtenka, dėde, negalima prie visų! Jūs per daug atviras...

Stengiasi nepastebimai užsisagstyti suknelę. Į kambarį įplasioja jauna mergina, jai iš paskos seka aukštaūgis rudas ponas.

DAMA. Ak, sveiki gyvi, sveiki gyvi! Štai leiskite jus supažindinti: mano sužadėtinis.

RUDASIS PONAS. Labai malonu.

Paniuręs pasitraukia į kampatį.

DAMA. Prašom nekreipti į jį dėmesio. Jis labai drovus. Ak, įsivaizduokite, koks įvykis!..

Skubiai geria arbatą ir pašnibždom pasakoja Šeimininkei, matyt, kažką pikantiško, nes abi nenustygsta ant sofos ir kivena.

DAMA (*staiga atsisuka į sužadėtinį*). Tu turi mano nosinę?

Suzadėtinis paniuręs išima nosinę.

DAMA. Ar tau gaila?

RUDASIS PONAS. Gerk ir burną užverk.

Tyli. Geria. Įbėga jaunuolis ir džiaugsmingai puola prie kito. Nesunku pažinti, kad tai tas pats, kuris nusivedė Nepažįstamąją.

JAUNUOLIS. Kostia, bičiuli, ji laukia prie durų... lau...

Vidury žodžio užsikerta. Viskas tampa nepaprastai keista. Tarytum visi netikėtai prisiminė, kad kažkur buvo sakomi tie patys žodžiai, ir ta pačia tvarka. Michailas Ivanovičius žiūri keistomis akimis į Poetą, kuris tuo metu pasirodo. Poetas išblyškęs nusilenkia visiems, stovėdamas pritilusios svetainės tarpdury.

ŠEIMININKĖ (*nenatūraliai*). Mes jūsų tik ir laukėme. Tikiuosi, jūs ką nors mums paskaitysite. Šiandien keičiausias vakaras. Mūsų draugiškas pokalbis niekaip nesimezga...

SENIS (*išdrožia*). Tartum kas būtų miręs. Dievui sielą atidavęs.

ŠEIMININKĖ. Ak, dėde, liaukitės – Jūs galutinai visus išgąsdinsite... Ponai! Tęsime mūsų pokalbį... (*Poetui*) Jūs mums padeklamuosite ką nors, tiesa?

POETAS. Mielai... jeigu jus tai sudomins...

ŠEIMININKĖ. Ponai! Tylos! Mūsų puikusias poetas padeklamuos savo puikų eilėraščių. Ir tikiuosi, vėl apie puikiąją damą...

Visi nutyla. Poetas atsistoja prie sienos, kaip tik priešais duris į prieškambarį, ir ima deklamuoti.

POETAS. Ištirpdė saulė jau pusnis,

Stogai suspindo, paukščiai grįžo,

Kaip katedros tamsiojoj nišoj,

Sužvilgo perlų nérinys.

Ir nuo paveikslo, rožėm puošto,

Į žemę nužengė Jinai...

Švelnus skambutis prieškambaryje. Šeimininkė maldaujamai ištiesia rankas į Poetą. Jis liaujasi deklamavęs. Visi smalsiai dirsčioja į prieškambarį.

ŠEIMININKAS. Vieną valandėlę. Dovanokit.

Išeina į prieškambarį, bet nesušunka „A-a-a!“. Tyla.

ŠEIMININKO BALSAS. Kuo galiu pasitarnauti?

Moteriškas balsas kažką atsako. Šeimininkas pasirodo tarpduryje.

ŠEIMININKAS. Ninočka, kažkokia dama. Niek negaliu suprasti. Tikriausia pas tave. Dovanokite ponai, dovanokite...

Sumišęs šypsosi visiems į visas puses. Šeimininkė įeina į prieškambarį ir uždaro paskui save duris. Svečiai kuždasi.

JAUNUOLIS (*iš kampo*). Bet juk negali būti...

KITAS (*slėpdamasis už jo*). Aš tau sakau... tai skandalas!.. Aš girdėjau jos balsą...

Poetas sustingęs stovi priešais duris. Durys atsidaro. Šeimininkė įveda Nepažįstamąją.

ŠEIMININKĖ. Ponai, malonus siurprizas. Mano naujoji žavingoji pažįstama. Tikiuosi, mes su džiaugsmu priimsime ją į savo draugišką ratelį. Marija... Atleiskite, aš nenugirdau kaip jus vadinti?

NEPAŽŪSTAMOJI. Marija.

ŠEIMININKĖ. O... jūsų tėvavardis?

NEPAŽŪSTAMOJI. Marija. Aš save vadinu Marija.

ŠEIMININKĖ. Puiku, meilute. Aš jus vadinsiu Meri. Jūs šiek tiek ekscentriška, tiesa? Bet tuo linksmiau praleisime šį vakarą su mūsų patraukliąja viešnia. Tiesa, ponai?

Visi sumišę. Nejauki tyła. Šeimininkė pastebi, kad vienas svečias išsprunka į prieškambarį, ir išseka jam iš paskos. Girdėti atsiprašėjimo kuždesys, žodžiai: „Nevisiškai sveikas“. Poetas stovi nejudėdamas.

ŠEIMININKĖ. Taigi, galbūt mūsų puikusis poetas toliau deklamuos? Brangioji Meri, kai jūs įėjote, mūsų įžymusis poetas kaip tik deklamavo mums... deklamavo mums...

POETAS. Dovanokite. Leiskit baigti kitą sykj... Aš labai atsiprašau.

Niekas nereiškia nepasitenkinimo.

Poetas prisiartina prie Šeimininkės, kuri iš pradžių daro maldaujamus gestus, bet greit liaujasi.

Poetas ramiai atsisėda tolimiausiame kampe. Susimąstęs žvelgia į Nepažįstamąją.

Kambarinė išnešioja visa, kas reikalinga. Iš bendrų beprasmių šnekų išsiveržia juokas, atskiri žodžiai ir frazės:

Kaip ji šoko! Tu tik paklausyk! Rusų inteligentai...

KAŽKAS (*labai garsiai*). Bet ir jūs nesugausit! Bet ir jūs nesugausit!

Visi užmiršo Poetą. Jis lėtai pakyla iš savo vietos. Žengia keletą žingsnių per kambarį pirmyn ir atgal. Iš veido galima suprasti, kad jis skausmingai stengiasi kažką prisiminti. Tuo metu iš bendro pašnekesio išplaukia žodžiai: „rokforas“, „kamembertas“. Staiga storas ponas baisiai susižavėjęs, rankomis rodydamas apskritimus, iššoka į kambario vidurį ir sušunka:

Bri!

Poetas iškart sustoja. Akimirka atrodo, kad jis viską prisiminė. Jis žengia keletą skubių žingsnių Nepažįstamosios link. Bet kelią jam pastoja, įeidamas iš prieškambario, Astrologas, apsilkęs žydrų vicmunduru.

ASTROLOGAS. Dovanokite, kad aš su vicmunduru ir pavėlavau. Tiesiog iš posėdžio. Teko skaityti pranešimą. Astronomija...

Pakelia į viršų pirštą.

ŠEIMININKAS (*prieidamas*). Štai mes ką tik kalbėjome apie gastronomiją. Ninočka, ar ne metas vakarieniauti?

ŠEIMININKĖ (*atsikelia*). Ponai, prašom!

Visi išeina paskui ją. Pritemusioje svetainėje kurį laiką pasilieka tik Nepažįstamoji, astrologas ir Poetas. Poetas ir Astrologas stovi tarpduryje pasirengę išeiti. Nepažįstamoji delsia kambario gilumoje ties tamsia pusiau atitraukta lango užuolaida.

ASTROLOGAS. Mums vėl teko susitikti. Aš labai džiaugiuosi. Taiau pirmojo susitikimo aplinkybės tegu lieka tarp mūsų.

POETAS. Iš aš to paties pageidaučiau.

ASTROLOGAS. Aš ką tik skaičiau pranešimą astronomų draugijoje – apie tą reiškinį, kurio liudininku netyčia jums teko būti. Nepaprastas faktas: pirmojo ryškumo žvaigždė...

POETAS. Taip, labai įdomu.

ASTROLOGAS (*su entuziazmu*). Taip, aš įrašiau į savo užrašus naują paragrafą: „Nupuolė žvaigždė Marija“. Mokslas pirmą kartą... Ak, dovanokite, aš nepaklausiau, ar davė kokių rezultatų jūsų ieškojimais...

POETAS. Mano ieškojimais buvo nesėkmingi.

Jis atsisuka į kambario gilumą. Beviltiškai žvelgia. Jo veide – kančia, akyse – tuštuma ir tamsa. Jis svyruoja nuo baisios įtampos. Bet jis viską užmiršęs.

ŠEIMININKĖ (*tarpdury*). Ponai! Eikite gi į valgomąjį! Aš nematau Meri...

Grasina jiems pirštu.

ŠEIMININKĖ. Ak, jaunuoliai! Jūs kažkur paslėpėt mano Meri?

Apžvelgia kambario gilumą.

Kurgi Meri? Iš tikrųjų kurgi Meri?

Ties tamsia užuolaida nieko nebėra. Už lango dega ryški, šviesi žvaigždė. Krenta žydras sniegas, tokio pat žydrumo kaip ir dingusio astrologo vicmunduras.